

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Geschichte der geistlichen Stiftungen, der adlichen Familien, so wie der Städte und Burgen der Mark Brandenburg

[Urkunden-Sammlung für die Orts- und spezielle Landesgeschichte]

Riedel, Adolph Friedrich

Berlin, 1843

LXXXIV. Verzeichniß der Verleihungen von Präbenden durch das Domcapitel vom Anfange des 16. bis zum Anfange des 17. Jahrhunderts.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-54314](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-54314)

diener, so oft sie über die Robelische Fhere zu thund haben vnd faren wollen, on eines fherlon vmbsonst überfhüren vnd bringen.

Zum andern, Sollen vnd wollen sie auch dem Capittel die Teichpfäle vnd ruden, so sie jedesmals an die Bergische Teiche benöthigt, on entgeltis des fherlons über der Elben fluren, jedoch das die Cossäten zu Berge die pfäle vnd ruden den fherleuten ein vnd aus dem khan tragen helfen.

Zum Dritten. Die Wagenfhere sollen sie an des Capittels Landt vnd die anfahrt in der herren Einlage mit dem wagen gantzlich vnterlassen, bei meidunge der pfändunge, In anfehunge das von alters alda keine wagenfhere gewesen.

Auff diese vergleichunge ist dem fhermanne Gothart framen der abgepfendte khan widerumb gefolgt vnd zugestellt vnd die anfarth an des Capittels Landt vergönnet vnd nachgegeben worden, Jedoch das die fherleute gut aufftehen haben, damit die Wege über der herren Teiche nicht an einem ort zu groß gemacht werden. Actum auffm Thumb hanelberge am Tage Annunciationis Mariae. Anno etc. 84.

Nach dem im R. Geh. Ministerial-Gesamt-Archive aufbewahrten Liber cap. Hav. pro diversis negot. fol. 340.

LXXXIV. Verzeichniß der Verleihungen von Präbenden durch das Domcapitel vom Anfange des 16. bis zum Anfange des 17. Jahrhunderts.

Ordo canonicorum in ecclesia Hanelbergenſi ſucceſſive per capitulum eiufdem eccleſie ad prebendas ſuas electorum poſt tranſmutationem factam.

Dominus Blanckenfelt Berlinenſis electus vt in literis.

Dominus Johannes Mollendorff ex nobilibus obtinet prebendam.

Dominus Lucas Wultzke obtinet prebendam.

Dominus Hieronimus Moderick Brandenburgēſis obtinet prebendam.

Dominus Valentinus pful Nobilis obtinet prebendam.

Dominus Wolffgangus de Arnim Nobilis obtinet prebendam.

Dominus Ebellinus Mollendorff electus, hic turnum ſuum neglexit.

Dominus Joachim de Stechow anno etc. XXXII electus ſabbato poſt Walpurgis. (Obiit).

Petrus Dabertzin ex Wiſtock eodem anno commiſit homicidium.

Matheus de Gulen electus anno etc. XXXV.

Otto Slegel nobilis ex antiqua Marchia anno etc. XXXVI. ſabbato poſt Inuocavit.

Martinus Sarnow ex Wiſtock Electus die Veneris poſt Epiphanie domini anno etc. XL^{mo} anno XLVIII. duxit uxorem.

Albertus de Slabberndorpff electus anno etc. XLIII. ipſa die trinitatis et ſoluit ſemi ſtatuta domino Henningo Meſeberch exiſtente procuratore.

Casperus de Schulenborch nobilis filius Hanſs von der Schulenborch in Sandow per venerabile Capitulum Hanelbergenſe die Jouis quinta decima menſis Julii anno etc. XLVI^{mo}. Et ſoluit medietatem ſtatutorum conſuetorum domino Joachim Barſewiſch procuratori iſtius anni, preſtito iuramento conſueto die Veneris 20 Auguſti.

Eodem anno etc. XLVI. die Martis septima Septembris discretus Matheus Vischer clericus Huelbergensis dioecesis ex noua Ruppin est per uenerabile capitulum Huelbergense canonice electus iuxta litteras sibi desuper concessas, promiserat, quod electus prestabit iuramentum dummodo ad partes applicuerit, soluitque medietatem statutorum, prout est consuetum. Idem Matheus Vischer Electus iurauit iuramentum solitum tactis scripturis sacris die Jouis sexta mensis Octobris in armario, presentibus ibidem Thoma Lodigen et Johanne Petry succentore vicariis in ecclesia Huelbergenſi testibus ad premissa.

Anno etc. XLVIII die Sabati penultima mensis Januarii discretus Leuinus Kannenberch clericus Halberſtadenſis dioecesis fuit canonice electus in canonicum et soluit medietatem statutorum domino Petro Conradi Decano, Johanne Petry et Petro Latokoten vicariis testibus ad premissa. Prestabit Iuramentum consuetum.

Anno etc. XLIX. die dominica, quarta decima mensis Julii Nobilis Nicolaus Hane assertus clericus caminenſis dioecesis fuit concorditer electus et postea soluit medietatem statutorum in moneta. Docebit se clericum et commutabit in auro.

Anno 1555 die Jouis XXVII. mensis Junii Johannes de Claden clericus Halberſtadenſis dioecesis fuit concorditer per Capitulum Huelbergensem in canonicum, Et suo tempore assignabit sibi in suo turno prebendam iuxta consuetudinem ecclesie, Et exoluit medietatem statutorum per patrem suum domino Laurentio procuratori generali. Jurabit quum affectus fuerit prebendam. Presentibus ibidem dominis Thoma Loddigen et Jo. Petri vicariis testibus ad premissa.

Anno XV^c. quinquagesimo sexto die Lune, XXVII. mensis Julii, que fuit feria secunda post Jacobi apostoli, Nobilis et discretus Gerhardus de Borstell filius Balzer von Borstel, Halberſtadenſis dioecesis, fuit concorditer per Capitulum Huelbergense in Canonicum Electus et assumptus et suo tempore assignabit sibi prebendam in turno suo iuxta consuetudinem ecclesie, Qui exoluit medietatem statutorum per patrem suum domino decano procuratori generali, jurabitque postea Juramentum consuetum, quum affectus fuerit prebendam, presentibus ibidem Thoma Loddigen et Joachim Schulteti vicariis in ecclesia Huelbergenſi testibus ad premissa.

Anno domini XV^c. septimo, die veneris, vigesima tertia mensis Aprilis, que fuit feria sexta infra festa paschalia, fuit electus Nobilis Jacobus de Krochern acolitus, Qui docuit de consuetudine Et exoluit medietatem statutorum jurabitque dum prebendam affectus fuerit.

Postea, eadem tamen die fuit canonice electus Nobilis Henningus Ror acolitus, Qui similiter docuit de consuetudine, quantum ad presens attinet Et exoluit medietatem statutorum et iurabit tempore consecutionis prebende in turno suo.

Anno domini XV^c. L octauo, die Veneris XXIII mensis Septembris, que fuit feria sexta post Mauriti, fuit canonice electus Johannes Ernestus de Saltza nobilis, docebit de consuetudine suo tempore Et exoluit medietatem statutorum domino Hinrico Goltchs procuratori generali presentibus dominis Joachim Bure et Joachim Schulteti vicariis testibus ad premissa.

Sub decanatu D. Mathei Ludeci.

Anno gratiae et nouissimi temporis MDLXXXIII, 4. Non. Aprilis nobilis puer Andreas Fridericus a Luderitz, Joachimi filius, a Reuerendo capitulo Huelbergenſi unanimi consensu in numerum canonicorum electus et receptus est, Qui etiam suo tempore, ubi ordo ad eum peruenerit, iuramento prestito et que alioquin facienda sunt fecerit, ad ipsam possessionem admittatur, Cuius nomine pater Joachimus dimidiam statutorum partem, nimirum quinquaginta aureos Rhenanos, pro more Ecclesiae nostrae modo vsitato dicto die numerauit.

Anno recuperate salutis per Christum 1583 decimo nono mensis decembris ornatissimi et doctissimi nostri Lucae Gauhrappen filius Christianus a capitulo Ecclesiae cathedralis Huelbergensis unanimi consensu electus et futurus Canonicus praedictae Ecclesiae designatus est. Dimidiam statutorum partem pater non numeravit, dispensante ita capitulo. Eius autem loco sancte promisit, se R. Capitulo in causis capitulum concernentibus, exempta tamen controversia, quae ipsi est cum Plattenburgensibus, absque salario et omni precio operam suam locaturum scribendo et orando. Laborem nichilominus capitulum praemio digno semper compensabit.

Anno 1584 mensis Martii die 10. nobilis puer valentinus Mesebergius, Gerhardi filius, a Reverendo capitulo Ecclesiae Huelbergensis unanimi consensu in numerum Canonicorum electus et futurus Canonicus designatus est. Dimidiam statutorum partem pater representavit, representaturus et alteram, ubi ordo ad electum peruenerit et is praestito iuramento ad possessionem Canonicatus peruenerit.

Anno 1584. 5. Non. Aprilis nobilis puer Matthias de Blumenthal, Danielis filius, a Capitulo Basilicae Cathedralis in monte Huelbergensi in futurum Canonicum praedictae Ecclesiae electus et designatus est. Qui suo tempore, cum ordo eum tetigerit, altera etiam statutorum parte repraesentata et iuramento praestito, ad pleniorum possessionem Canonicatus admittetur.

Anno et die quibus supra nobilis puer Georgius a Weida, Gabrielis filius, a Reverendo Capitulo Ecclesiae Cathedralis Huelbergensis, dimidia statutorum parte numerata, in Canonicum praedictae ecclesiae electus est. Alteram autem statutorum partem repraesentabit, ut moris est, cum ordo ad electum pernenerit, et is praestito iuramento ad plenam Canonicatus possessionem admittetur.

Anno perfidi ingrati et postremi seculi 1586. die vero 20. Octobris nobilis puer Gebhardus de Schenck, Heinrici filius, a reverendo Capitulo Ecclesiae Cathedralis Huelbergensis unanimi consensu in futurum Canonicum praedictae ecclesiae electus et designatus est. Dimidiam statutorum partem pater numeravit.

Anno a nativitate Domini nostri Jesu Christi 1590 decimo septimo mensis Julii die nobilis puer Otto Bardelebius, sigismundi piaae memoriae filius, a Reverendo Capitulo Ecclesiae Cathedralis Huelbergensis, quod felix et faustum sit, in electum et futurum Canonicum praedictae ecclesiae capitulariter designatus est. Dimidiam Statutorum partem, nempe 50 aureos Rhenanos, pro eo solvit D. Carolus Bardelebius, Capitaneus in Leontio, vir bonus et candidus.

Anno christianaee epochae 1590. Mensis septembris die 26., nobilis puer Levinus Mollendorffius, Henningi hereditarii in Gartz filius, a Reverendo Capitulo Ecclesiae Cathedralis Huelbergensis in futurum Canonicum praedictae Ecclesiae, cum ordo ad eum pernenerit, electus est, patre dimidiam statutorum partem in prompta pecunia solvente.

Anno gratiae et novissimi temporis 1596. Septembris mensis die VII. reuerendum Capitulum Ecclesiae Cathedralis Huelbergensis pie defuncti D. Lucae Ludeci filium Germanum Ludicum, consentientibus votis in futurum Canonicum Huelbergensem elegit et cooptavit. Ita tamen, ut cum ordo acquirendae possessionis ad eum peruenerit, bonis literis et cultus et qualificatus secundum statuta inueniatur et existat, dimidiam statutorum partem, ob singularem ergo defunctum fraternitatis affectum, dicto quoque remisit, residuam vero quando ad Canonicatus possessionem accesserit, numerabit. Joachim Weinleben senior subscripsit et Reimarus a Karstedt.

Anno salutis nostrae millesimo sexcentesimo secundo, mensis Junii die 2., nobilis puer Ernestus a Retzdorff, Adami filius, a Reuerendo Capitulo Ecclesiae Huelbergensis in futurum Canonicum

praedictae Ecclesiae rite cooptatus est. Dimidiam statutorum partem nempe 50 aureos Rhenenses pater solvit.

Anno ingrati seculi et temporis nouissimi millesimo sexcentesimo secundo mensis Iulii die 2. nobilis puer Fridericus de Flotow, D. Johannis Vdalrici Megapolitani filius, a Reuerendo Capitulo Ecclesiae Huelbergensis in futurum Canonicum praefatae Ecclesiae electus et designatus est. Dimidiam statutorum partem patre solvente.

Anno et die ut supra Julius Goltbeck, honesti et integerrimi viri Dris. Nicolai Goltbeck civis Stendalensis filius, a Reuerendo Capitulo Ecclesiae Cathedralis Huelbergensis electus et futurus Canonicus eiusdem ecclesiae communi consensu cooptatus est. Dimidiam statutorum partem in morem 50 flor. in auro parens soluit.

Anno Christi millesimo sexcentesimo tertio mensis Martii die 20. nobilis puer Franciscus a Bardeleben, D. Georgii Ecclesiae huius Canonici filius, a Reuerendo Capitulo Huelbergensis unanimi consensu in futurum Canonicum, quod felix et faustum sit, electus et cooptatus est. Qui etiam iusto tempore, ubi ordo ad eum peruenerit, juramento praescripto, et quae ubique facienda sunt, fecerit, ad ipsam possessionem admittetur. Dimidiam statutorum partem praedictus parens solvit.

Anno temporis nouissimi 1603. Mensis Aprilis die 2. nobilis puer Christophorus de Grabow, nobilis et honesti viri Francisci de Grabow in Gauplice filius, a Capitulo Ecclesiae Cathedralis Huelbergensis electus et futurus Canonicus huius Ecclesiae, Dimidia statutorum parte pro more Ecclesiae numerata, designatus est, Qui suo tempore, cum ordo ad eum peruenerit, altera etiam statutorum parte representata et juramento praescripto ad possessionem canonicatus admittetur.

Anno temporis nouissimi 1603 mensis May die sexto Nobilis puer Vdalricus Wackerbarth, Nobilis et Honesti viri Hardenaci Megapolitani filius in Katelhagen, unanimi consensu Ecclesiae cathedralis Huelbergensis in futurum Canonicum eiusdem electus et cooptatus est. Qui etiam iusto tempore, ubi ordo ad eum peruenerit, Juramento praescripto, et quae alioquin facienda sunt, fecerit, ad ipsam possessionem admittetur. Dimidiam statutorum partem parens soluit.

Anno temporis nouissimi 1604 mensis Augusti die tertio Nobilis puer Christophorus ab Hoym, Nobilis et praesentis viri Siuerts ab Hoym in Wegeleben filius, unanimi consensu Ecclesiae cathedralis Huelbergensis in futurum Canonicum eiusdem electus et cooptatus est. Qui etiam iusto tempore, ubi ordo ad eum peruenerit, Juramento praescripto, et quae alioquin facienda sunt, fecerit ad ipsam possessionem admittetur. Dimidiam statutorum partem D. Joannes a Jagou Canonicus huius Ecclesiae parentis nomine soluit.

Anno temporis nouissimi 1604. mensis Augusti die tertio Nobilis puer Bartoldus Carolus a Brietzke, Reuerendi et Nobilis viri D. Joannis Georgii a Brietzken Canonici ad S. Mariam in Halberstadt filius, unanimi consensu Ecclesiae cathedralis Huelbergensis in futurum Canonicum eiusdem electus et cooptatus est. Qui etiam etc. ut supra.

Residentes pro tempore Canonici, nec inconueniens, nec ingratum, sed iucundum fore potius posteris reputantes ad illorum notitiam pervenire, cur non modo pars praecedentium Electorum, vulgo uti vocant, non manu propria Decani, sed defuncti mei antecessoris Christiani Metteli sed et pars sequentium manu mea hanc in matriculam sint annotati; quin et qua ratione evenerit, quod proximiores quatuor sequentes, pecuniam statutorum, quae alias cedit fisco Capituli, Domino Praeposito soluerint, mihi Carolo Alberti Notario publico, nec non pro tempore Reverendi huius Capituli Secretario injungere, illud paucis hic subnectere.

Breviter itaque tenendum, Reverendum virum Dominum Mathaeum Ludicum postquam

multos annos officio Decanatus laudabiliter praefuerat, non multo ante ipsius ex hac vita placidum discessum tempore, in pingendis literis ob ingruens et grave senectutis onus aliquanto extiuisse difficiliorem, adeo ut nedum propriis ejus domesticis interdum manum ipsius legere licuerit. Quare ne ex intervallo, illis quorum interest, ullum exinde nasceretur praejudicium, non modo passus est, sed et sedulo nomine et consensu totius Reverendi Capituli, cum mihi, tum et antecessori meo injunxit, ut in posterum quoad ejus vitam inscriptio Electorum a nobis perficeretur. Cui sane mandato obsequi debita ambos nos compulit obedientia. Pecunia vero statutorum uti vocant non jure quodam speciali Praepositi competente, sed vigore transactionis cujusdam inter Reverendum Capitulum et pro tempore Reverendum Praepositum Dominum Christophorum de Schulenburgk 18. Martii anno 1603 initae tanquam personale quoddam praefato Domino Praeposito a proximioribus quatuor sequentibus Electis numerata est.

Sequitur series et ordo Electorum.

Anno Christianae Epochae 1604 in vigilia Martini Episcopi nobilis puer Janus a Borstell, Bertrami in magna Schwarzlosen hereditarii filius, a Reverendo Capitulo Ecclesiae Cathedralis Havelbergensis unanimi consensu ad praesentationem Domini Praepositi Christophori de Schulenburgk in numerum Canonicorum electus et futurus Canonicus designatus est. Integra statuta pater Domino Praeposito numeravit. Ideoque suo tempore, cum ordo eum attigerit, juramento praesfito et factis faciendis ad plenariam possessionem Canonicatus admittetur.

Anno salutis nostrae 1605 die mensis Januarii 9. ad praesentationem Reverendi Domini Praepositi Christophori de Schulenburgk nobilis puer Alexander a Bredow, Joachimi pie defuncti quondam in-Bredow hereditarii filius, consentientibus votis a Reverendo Capitulo Ecclesiae Cathedralis Havelbergensis in futurum Canonicum modo dictae Ecclesiae electus et cooptatus est. Integra statuta nomine ipsius Daniel Hake in Machenow Domino Praeposito solvit. Id circo justo tempore, cum ordo ad eum pervenerit, et praesfito juramento, quae alioquin facienda sunt, fecerit, ad possessionem admittetur.

Anno gratiae et novissimi temporis 1606 die Veneris post omnium sanctorum, quae erat 7. Mensis Novembris Reverendum Capitulum Ecclesiae Cathedralis Havelbergensis elegit et cooptavit ad praesentationem Reverendi Domini Praepositi Christophori de Schulenburgk, Casparum Goldtbeck honesti et integerrimi viri Andreae Goldtbecken, civis et senatoris Werbenensis filium, in futurum Canonicum Ecclesiae praedictae. Et cum parens Domino Praeposito integra statuta solverit, suo tempore cum ordo eum tetigerit, juramento praesfito et aliis secundum statuta et consuetudinem hujus Ecclesiae faciendis et peragendis factis et peractis possessio ipsi non denegabitur, sed ad ipsam admittetur.

Sub Decanatu Reimari a Karstedt.

Anno gratiae et novissimi temporis 1607 die Lunae post Visitationis Mariae, qui erat 6 mensis Julii Nobilis puer Benedictus Segesfelt, Bertrami pie defuncti filius, ad praesentationem Domini Christophori a Schulenburgk praepositi, a Reverendo Capitulo Havelbergensi unanimi consensu in numerum Canonicorum electus et receptus est, qui etiam etc. Vitricus ejus Gericke Grevenitze solvit dicto domino praeposito integra statuta.

Anno a nativitate domini nostri Jesu Christi 1608 vigesimo Aprilis die nobilis puer Ludolphus Joannes Georgius ab Arnimb, Domini Joannis Georgii pie memoriae, quondam Canonici Primatus et Archiepiscopae Magdeburgensis filius, a Reverendo Capitulo Ecclesiae Cathedralis Havelbergensis consentientibus votis in futurum Canonicum eiusdem electus et cooptatus est, qui

etiam etc. Mater eius Sophia de Alvensleben semi statuta Capitulo puta 50 Rhenenses in auro solvit.

Anno temporis novissimi Millesimo sexcentesimo decimo quinto 9. die Novembris, Nobilis puer Augustus Ernestus a Weihe, Wilhelmi filius, a Reverendo Capitulo Ecclesiae Cathedralis Havelbergensis consentientibus votis in futurum Canonicum modo dietae Ecclesiae electus et cooptatus est. Semistatuta parens Capitulo solvit. Ideoque suo tempore cum ordo eum tetigerit etc.

Anno salutis nostrae Millesimo sexcentesimo decimo sexto, Septembris die duodecimo, nobilis puer Chuno a Sehlen, Davidis a Sehlen hereditarii in Retzow filius, a Reverendo Capitulo Ecclesiae Havelbergensis in electum et futurum Canonicum predictae Ecclesiae Havelbergensis cooptatus est, dimidiam statutorum partem puta quinquaginta aureos Rhenanos, parens solvit et suo tempore etc.

Anno gratiae et novissimi temporis Millesimo sexcentesimo decimo, septimo ultimo die mensis Januarii, Nobilis puer Christophorus a Konigesmarck, Nobilis viri Danielis a Konigesmarck, hereditarii in Cötzelin filius, a Reverendo Capitulo Cathedralis Ecclesiae Havelbergensis in futurum Canonicum predictae ecclesiae electus est, pater dimidiam statutorum partem ut puta quinquaginta aureos Rhenenses Capitulo solvit etc.

Nach dem im R. Geh. Ministerial-Gesamt-Archive befindlichen Caleudarium Havelbergense.

LXXXV. Matrifel von den seit 1542 zu Havelberg in den Besiz von Präbenden eingetretenen Domherrn.

Anno domini XV^c. XLII. die dominica post Martini, que fuit XII. mensis Novembris, Venerabilis dominus Magister Petrus Conradi Canonicus Havelbergensis procuratorio nomine venerabilis et Egregii domini Wolfgangi Redorffer vtriusque iuris doctoris et prepositi Stendaliensis acceptavit possessionem canonicatus et prebende vacantis per obitum domini Mathei Vicken olim canonici et prepositi in Arntzehe, solutis statutis, juramento consueto prestito adhibitis solemnitatibus consuets et obtinuit sibi assignari stallum in choro et locum in capitulo vigore litterarum collationis sibi per Episcopum concessarum.

Eodem Anno die dominica prima aduentus, que fuit tertia mensis Decembris, honorabilis dominus Johannes Petri, vicarius in ecclesia Havelbergensi, substitutus procurator venerabilis et nobilis domini Joachim de Aluensleuen acceptavit possessionem canonicatus et prebende ecclesie Havelbergensis predictae, vacantis per obitum domini quondam Theoderici de Schulenborch vltimi possessoris, vigore litterarum collationis sibi per Reuerendissimum dominum Buffonem Episcopum Havelbergensem concessarum, Solutis statutis, juramento consueto prestito, adhibitis solemnitatibus consuets et obtinuit sibi stallum in choro et locum in capitulo assignari.

Eodem anno die Veneris, XV. mensis Decembris, Venerabilis dominus Melchior Warnstedt, canonicus Lubucensis et Brandenburgensis principalis Citra etc. reuocationem acceptavit possessionem canonicatus et prebende ecclesie Havelbergensis, per obitum quondam domini Martini Boldeken vxorati in kiritz vacantem, ad collationem Reuerendi patris et domini Buffonis Episcopi Havelbergensis, Solutis statutis, juramento prestito, adhibitis solemnitatibus debitis et obtinuit sibi stallum in choro et locum in capitulo, cum idoneus fuerit, assignari.

Anno etc. XLIII. die Lune, XI. mensis Februarii, venerabilis dominus Valentinus pful canoni-